

Komang med Tiwi og to af de små søstre

Som mange af jer ved, har vi to sponsorbørn hernede. Vi har kendt deres mor, Ketut, før hun blev gift, hvilket vil sige, at vi har kendt hende i mere end 15 år. Hendes mand, Komang, var forældreløs, så han havde ikke noget hjem at støtte sig til. Han arbejdede i 6 år som chauffør for et japansk projekt hernede og sparede så mange penge op, at han kunne købe et stykke jord i landsbyen, og selv bygge et hus på grunden. Hernede foregår det som regel sådan, at man med venners hjælp får støbt fundamentet. Herefter køber man så mange materialer som man har råd til og bruger dem op. Derefter er der pause i byggeriet, indtil der igen er lidt kapital til cement osv. -Det kan tage rigtig lang tid, før huset står klart. Nå, men huset blev færdigt, de blev gift og fik deres første barn, en pige. Det næste barn var også en pige. Tiwi og Cipta hedder de.

Cipta og Tiwi fanger guldsmede

På Bali skal man have en søn. Døtre bliver gift og går ind i deres mands familie; sønner er forældres alderssikring. Vores sponsorfamilie har fem døtre, den ene yndigere end den anden. Og nu har de så sagt stop for flere børn og affundet sig med, at det ikke blev til en søn. - Vi betaler skole for de to ældste piger og har planer om at betale for deres videre uddannelse også. "Vi" er Morten, Mads, Søs, Michael og mig. Den ældste pige går nu i 8. klasse og klarer sig meget fint - den yngste i 5. - Komang(faderen) er meget anderledes end de andre her. Han læser bøger - han læser højt for sine børn - han har sørget for at de store piger har kort til biblioteket og at de bruger det - han tager på flere dages vandreture med pigerne og deres fætre (på sidste tur havde han omkring 20 børn

Cipta og Tiwi fanger guldsmede med og de gik over 20 km). Han gør meget ud af at lære børnene hensyn til naturen. De må gerne fange guldsmede, men de må ikke beskadige dem. Alt det lyder måske meget almindeligt, men hernede er det helt usædvanligt.

Når vi er hernede, bor vi altid længe hos vores fiskerven, Gedé, hvis homestay ligger tæt ved den landsby, hvor pigerne bor. Det betyder, at vi kan se dem rigtig meget. - I går havde Komang inviteret Morten, Michael og mig på en udflugt sammen med pigerne. En farveltur for Morten, der rejser hjem i dag. Komang havde lånt en bil, og så kørte vi op i bjergene lige her i nærheden. Vi har været på nogle småture der før, men aldrig på en tur som denne. Ad små smalle veje, op og op og op. Fantastiske udsigter. Landsby efter landsby. Det kom bag på mig, at der boede så mange mennesker deroppe. Vi så flere børn, der kørte rundt på motorcykel. Da vi sagde noget om det til Komang, sagde han, at forældrene aldrig ville lade børnene køre på motorcykel længere nede på vejene, for der var der meget politikontrol, men heroppe kom politiet aldrig! Det er lidt ligesom med sikkerhedsselerne i bilerne. Dem tager de kun på, når de kører ind i større byer, hvor politiet kunne finde på at lave kontrol. Når vi siger, at det jo er for deres egen skyld, siger de bare "ja, det har I ret i!" Og så er det emne uddebatteret. og alt går videre som før.

Et sted på vejen var der et nybygget hus med et skilt, hvor der stod noget om "hjem for handicappede". Vi stoppede. En dame kom ud og inviterede os indenfor. Det viste sig, at det var et nyt hollandsk finansieret skoleprojekt for retarderede. Der var 8 elever i den gruppe vi mødte. De fleste med Downs syndrom. Den ældste var 34 og havde bare gået derhjemme indtil dette. En indonesisk kvindelig præst opsøgte familier med handicappede børn og fortalte dem om skolen her. Spændende. Vi blev selvfølgelig tilbudt ulønnet job, men takkede nej. På vejen ned sagde Komang, at han ville vise os en lille fabrik. Vi kom ind et sted, hvor der overalt var kæmpesække fyldt med tomme plastic-vandflasker. Disse flasker er et kæmpeproblem her. De flyder overalt. Nå, men på denne "fabrik" med 4 ansatte havde de en maskine, der pulveriserede flaskerne. Vi blev vist ind i et rum, hvor der var fyldt med søkk med pulveret, der bruges til at lave bl. a tøj af. Firmaer fra Java opkøbte alt, hvad de kunne fremstille. Undervejs stoppede Komang et sted og pegede et stykke jord ud. Det var hans, arvet fra hans bedstefar. Her kommer så problemet med kun at have døtre. 1) piger kan ikke arve jord 2) arvet jord må ikke sælges, da den tilhører familien. Det betyder, at Komangs jord ved hans død vil overgå til et andet familiemedlem, der har sønner.

Turen afsluttedes hjemme hos pigerne, hvor Ketut og hendes søster havde lavet ægte balinesisk middag til os. Spidstegte fiskestykker med krydret jordnøddesovs, en slags majs/æg-kager, ris, grøntsagssuppe, sprøstegte tørrede fisk. Dessert: friskplukkede bananer og jackfruit.

Og så var vi nogen, der både var mætte og trætte!